

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля

Юрій БІДЗІЛЯ

»

червень

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФОЛЬКЛОР СВІТУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література. Англійська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Фольклор світу» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література».

Розробник: *Тиховська Оксана Михайлівна*, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри української літератури**.
Протокол № 14 від 29 червня 2023 року

Завідувач кафедри Оксана КУЗЬМА

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.
Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії Василь ШАРКАНЬ

1.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма Навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 105	1-й	2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	2-й	1-й
	Лекції:	
	28	14
	Практичні (семінарські):	
	24	-
Вид підсумкового контролю: залік.	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	53	91

2.

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – вивчити міфологічну та фольклорну спадщини народів Азії, Америки, Європи та Африки, уміти виявляти їх специфіку в різних жанрах (міфах, казках, легендах, піснях, ритуалах тощо); набути вмінь аналізувати твори світового фольклору, зіставляти їх жанрові особливості; навчитися проводити типологічні паралелі між зразками світового фольклору та українською народнопоетичною творчістю.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- Здатність вирішувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання й характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти (ІК).

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя (ЗК2).
- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК3).
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК7).
- Здатність демонструвати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК8).
- Здатність до формування в здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків (ФК1).
- Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури (ФК6).
- Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти, фахової передвищої освіти (ПК7).
- Здатність управляти інформацією; здатність працювати самостійно; готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу й систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного наукового, творчого досвіду тощо) (ПК10).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «**Фольклор світу**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП) «Бакалавр»: ОК 1. Історія та культура України, ОК 9. Історія зарубіжної літератури, ОК 14. Українська усна народна творчість та народознавство.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «**Фольклор світу**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
<i>Уміє оперувати</i> базовими категоріями та поняттями спеціальності.	РН 5
<i>Здатний</i> цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	РН11

<i>Застосовує</i> різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.	PH16
<i>Уміє</i> працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.	PH17

Очікувані результати навчання	Шифр PH
<i>Уміє оперувати</i> термінами <i>міф, легенда, ритуал, космогонія, етноспецифіка, мандрівні сюжети, обрядовість, світогляд.</i>	PH 5
<i>Здатний</i> цінувати різноманіття народних звичаїв, традицій, сюжетів народної прози різних народів Європи, Азії, Америки, Африки, Австралії та вміє проводити типологічні паралелі між різними культурними традиціями.	PH11
<i>Застосовує</i> різні види аналізу фольклорних творів, визначає їх жанрово-стильову своєрідність, місце в культурній спадщині того чи того народу, розмежовує поширені й маловідомі сюжети (властиві фольклорній традиції лише одного етносу), зв'язок фольклорного твору з міфологією, релігією, філософією, літературою, значення для національної та світової	PH16
<i>Уміє</i> працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими) під час пошуку науково-критичної літератури, текстів міфів, легенд, казок тощо, знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукові праці з фольклористики та етнології, використовуючи комп'ютерні технології.	PH17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Під час навчання використовуються такі методи: 1) забезпечення опанування навчального предмету (словесні, візуальні, практичні, проблемно-пошукові, індуктивні, дедуктивні); 2) стимулювання та мотивації навчально-наукової діяльності (навчальні дискусії, проблемні ситуації, творчі завдання, пошук і дослідження тощо); 3) методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності.

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання із дисципліни «Фольклор світу»: залік, модульна контрольна, усне опитування на практичних заняттях, письмові роботи, робота з текстами фольклорних творів, підготовка презентацій.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю – усна або письмова з такими видами: групове та індивідуальне опитування, самостійна робота, робота на сайті електронного навчання, опрацювання текстів фольклорних творів.

Форма модульного контролю: письмова (тести на платформі електронного навчання УжНУ Moodle – <https://moodle.uzhnu.edu.ua/>).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік, оцінка за який може бути виставлена за результатами підсумкового

рейтингового балу, набраного студентом при поточному контролі на практичних заняттях, тематичному контролі, за результатами самостійної, індивідуальної роботи й підсумкових модульних контрольних робіт.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50	100
7	7	7	7	7	7	8		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	50	100
7	7	7	7	7	7	8		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	7	50	7	50
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Фольклор світу» проводиться двічі на семестр, згідно з розкладом модульних контролів, визначених навчальною частиною в межах годин, які відведені на практичні заняття. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі, які виконали всі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи здобувачі мають мати поточні підсумкові бали за практичні заняття та самостійну роботу. Максимальна кількість балів одержаних під час модульної контрольної роботи становить 50.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на тести та теоретичні питання. Робота складається з 80-100 тестів, які здобувачі виконують на платформі Moodle.

Перескладання підсумкового модульного контролю здобувачами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

Якщо здобувач набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. У разі, якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені бали.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу, або ж його модульна оцінка складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модульна контрольна робота № 1		Модульна контрольна робота № 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Тестування на платформі електронного навчання УжНУ Moodle – https://moodle.uzhnu.edu.ua/	1	50	1	50
Разом		50		50

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно		90-100

B	Добре	Зараховано	82-89
C	Добре		74-81
D	Задовільно		64-73
E	Задовільно		60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F	Незадовільно		0-34

За результатами модульних контролів визначається підсумкова рейтингова оцінка. Якщо здобувач набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. У разі, якщо здобувач бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені бали. Однак оцінка за залік не може бути меншою ніж оцінку, яку здобувач отримав за результатами модульних контролів та усних відповідей. Здобувачі вищої освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить від 35 до 59, залік складають обов'язково. Залік проводиться в усній формі. На залік виносяться практичні завдання в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів навчання на заліку здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за залік вноситься у відомість обліку успішності.

Залікова оцінка визначається в залежності від рейтингового балу, або балів за залік.

До складання заліку допускаються здобувачі вищої освіти, у яких підсумкова модульна оцінка за семестр становить не менше 35 балів і, яким зараховано всі види робіт за цей семестр.

Здобувач вищої освіти, підсумкова рейтингова оцінка якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити її до початку підсумкового семестрового контролю. Інакше здобувач не допускається до заліку, і у нього виникає академічна заборгованість.

— **зараховано (90-100 балів, А)** заслуговує здобувач, який виявив всебічне і глибоке знання програмного матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, розуміє взаємозв'язок головних понять дисципліни та їх значення для майбутньої професії;

— **зараховано (82-89 балів, В)** заслуговує здобувач, який виявив повне знання програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу рекомендовану програмою, виявив систематичний характер знань з дисциплін і здатний до самостійного доповнення, але під час відповіді допустив деякі неточності;

— **зараховано – (74-81 бал, С)** заслуговує здобувач, що виявив не цілком повне знання програмного матеріалу, не завжди успішно виконує передбачені програмою завдання, частково засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виявив не систематичний характер знань з дисциплін і не завжди здатний до їх самостійного доповнення і під час відповіді допускає деякі неточності;

— **зараховано – (64-73 бали, D)** заслуговує здобувач, що виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий з основною рекомендованою літературою. Зазвичай така оцінка виставляється здобувачам,

що допустили помилки у відповіді на заліку чи екзамені та при виконанні залікових або екзаменаційних завдань, але які володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача;

— **зараховано – (60-63 балів, E)** заслуговує здобувач, що виявив часткове знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, не завжди вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий лише частково з основною рекомендованою літературою. Зазвичай така оцінка виставляється здобувачам, що допустили грубі помилки у відповіді на заліку чи екзамені та при виконанні залікових або екзаменаційних завдань, але які частково володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача.

— **не зараховано (35-59 балів, FX)** виставляється здобувачеві, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

— **не зараховано (0-34 балів, F)** виставляється здобувачеві, коли протягом семестру він допустив грубі помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

6.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Міфологія та фольклор Давньої Індії. Вивчення індійських міфів, легенд та казок в ЗЗСО

1. Становлення індійської культури та міфології.
2. Основні боги індійського пантеону та міфи про створення світу Брахмою, міфи про Пурушу.
3. Міфи про втілення бога Вішну.
4. Міфи про Ману, потоп та чотири доби у розвитку людства (4 юги).
5. Міфи та легенди про бога Ганешу («Слоноголовий Ганеша»).
6. Оповіді про сколочування океану та напій безсмертя.
7. Міф про появу смерті (Яма і Ямі).
8. Міфи про бога Індру та його боротьбу з асурами.
9. Індійські казки «Золота риба», «Три царевичі», «Дурний брахман», «Змарнілий чоловік».
10. Легенди Давньої Індії: «Савітрі й Сатьяван», «Хлопчик Місячний Сміх», «Перстень царя Душ'янті», «Цар і чародій», «Ганга сходить на землю», «Могутній Гаруда».

Тема 2. Шумеро-аккадська міфологія та фольклор

1. Становлення шумеро-аккадської міфології.
2. Головні боги та їх протистояння, анунаки та ігиги. Міфи про птаха Анзу.
3. Антропогенічні міфи шумерів.
4. Міфи про світові катастрофи та потоп.
5. Міфи та легенди про бога Енліля.
6. Міфи про Мардука та його перемогу над богинею Тіамат.
7. Міфи про богиню Іштар та її подорож у царство мертвих. Ініціація богині
8. Легенди про пригоди Гільгамеша.

Тема 3. Фольклор та міфологія Стародавнього Єгипту. Вивчення єгипетських міфів та казок в ЗЗСО.

1. Специфіка єгипетської культури та фольклору.
2. Тотемічні уявлення єгиптян.
3. Космогонічні та антропогенічні міфи єгиптян.
4. Міфи про подорожі бога Ра небом та його боротьбу зі змієм Апопом. Око бога Ра. Богиня Хатор.
5. Міфи про Осіріса, Ісиду, Сета та Гора.
6. Уявлення єгиптян про потойбічне життя.
7. Казки Єгипту.

Тема 4 Фольклор та міфологія стародавнього Китаю

1. Уявлення про китайську культуру та міфологію.
2. Космогонічні міфи китайців (Інь та Янь, Паньгу), притча про Хундуня.
3. Міфи про богиню Нюйву (про створення людей, про порятунок світу після світової катастрофи).
4. Уявлення про богиню Нюйву як покровительку шлюбу та сім'ї.
5. Легенди давніх китайців про потоп (діти Фусі і Нюйва, їх батько і бог грози Лейгун).
6. Легенди про драконів.
7. Легенди про Стрільця І.
8. Китайські казки (сюжети, тематичні групи). Казка «Про доброго і благородного Шуня, який став великим правителем», «Світова гора Куньлунь».

Тема 5. Фольклор та міфологія Японії

1. Боги-камі у фольклорі Японії.
2. Міфи про створення світу, Ідзанаі та Ідзанакі.
3. Міфи про подорож Ідзанакі у світ мертвих.
4. Міфи про богиню Аматерасу.
5. Міфи про бога Сусаноо.
6. Етіологічні міфи японців.
7. Легенди про О-куніносуі.
8. Легенди про походження японських імператорів, символи їх влади.
9. Образи духів у фольклорі японців (Кірін, Баку, тенгу).
10. Легенди про гору Фудзі.
11. Казки японців («Журавка», «Момотару», «Кагуя-хіме – діва місячного сяйва», «Каті-каті яма – гора трісь-трісь», «Сніговиця», «Портрет дружини-красуні»).

Тема 6. Фольклор та міфологія народів Центральної та Північної Америки

1. Міфологічні уявлення корінних народів Центральної та Північної Америки:
  - А) Міфологія ольмеків.
  - Б) Міфологія індіанців майя.
  - В) Міфологія тольтеків.
  - Г) Міфологія ацтеків.
  - Д) Міфологія індіанців Північної Америки.
  - Е) Тотемічні уявлення індіанців Північної Америки.
2. Міфи про створення світу індіанців Центральної та Північної Америки.
3. Міфи про створення людини.
4. Казкова проза індіанців Центральної та Північної Америки.
5. Основні мотиви легенд індіанців Центральної та Північної Америки.

6. Ритуали жертвоприношення.
7. Родинна та господарська обрядовість індіанців Центральної та Північної Америки. Ритуал ініціації.

Тема 7. Фольклор та міфологія народів Південної Америки

1. Міфи про появу ірокезів.
2. Міфи та казки інків. Бог Віракоча та його сини: міф про створення світу.
3. Легенда про створення світу мексиканського племені лакандонів.
4. Міфи племені варао.
5. Міфи племені йамана.

Тема 8. Фольклор та міфологія скандинавів. Вивчення скандинавських міфів та легенд в ЗЗСО

1. Становлення міфології давніх скандинавів та германців. Теогонічні міфи та легенди (про Одіна, Тора, Локі, Фрейю...). Міфи про валькірій та вальгалу.
2. Міфи про дітей Локкі.
3. Міфи про Бальдра та Рагнарьок.
4. Божества давньо-германського, скандинавського пантеону та уявлення про Всесвіт (Одін, Тор, Локі).
5. Міфи та легенди скандинавів: «Створення світу», «Як Одін втратив око», «Намисто Фрігг», «Золоте волосся Сів», «Чудодійні дари», «Суперечка цвергів», «Подорож Тора в країну йотунів», «Змагання з йотунами».
6. Культ давніх германців.
7. Ельфи, гноми, тролі, кобольди, нікс, велетні у легендах та повір'ях скандинавів.
8. Обряди та ритуали скандинавів.

Тема 9. Німецький фольклор

1. Казки братів Грімм, їх тематика та образна система. «Рапунцель», «Три прялі», «Гензель і Гретель», «Пані Метелиця», «Король Дроздобород», «Три пір'їни». Вивчення казок братів Грімм у школі.
2. Німецькі прислів'я та приказки.
3. Німецькі легенди «Фауст», «Щуролов», «Лорелея», «Лоенгрін», сюжет, основні мотиви, система персонажів.

Тема 10. Фольклор та міфологія кельтів та англійців. Вивчення англійських легенд в ЗЗСО

1. Специфіка міфології кельтів.
2. Анімістичні вірування кельтів.
3. Міфи про головних кельтських богів Епона, Луга, Дагда, Цернунна.
4. Легенди про битву Луга.
5. Легенди про Кухуліна.
6. Легенди про мудрого Фінна.
7. Легенди про пригоди Пуйла, ірландська легенда «Королівство».
8. Легенди про короля Артура і лицарів круглого стола. «Утер та Ігрейна», «Меч у камені», «Правління короля Артура», «Ланселот і Гвіневера», «Ланселот і Іліена».
9. Легенди про пошуки Святого Грааля.

Тема 11. Фольклор та міфологія Давньої Греції. Вивчення міфів Давньої Греції в ЗЗСО

1. Пантеон давньогрецьких богів. Образи богині-Матері і бога землі в давньогрецькій міфології.
2. Міфи про богинь Гею, Афродіту, Артеміду, Гестію, Деметру.
3. Образ бога землі і його наступники. Крон і титани як втілення стихії «низу». Гермес як бог доріг. Тріада Аїд-Посейдон-Зевс.
4. Героїчні міфи стародавньої Греції. Геракл як архаїчний герой. Подвиги Геракла: немейський лев, лернейська гідра, керинейська лань, ерімантський кабан, скотне подвір'я Авгія, стімфалійські птахи, критський бик, коні Діомеда, пояс Іпполіти, корови Геріона, яблука Гесперід, кербер (цербер).
5. Прометей, Орфей, Тезей та ін. Сказання про троянську війну.
6. Епос «Одіссея»: сюжет, структура, персонажі, зв'язок з мотивами чарівної казки.

Тема 12. Фольклор та міфологія народів Римської імперії

1. Міфологічні уявлення давніх римлян, культ предків, анімізм, духи природи та «домашні» духи.
2. Специфіка формування пантеону римських богів. Образи богів (Венера, Церера, Флора, Фауна, Фавн, Діана, Феронія, Нептун, Меркурій...).
3. Міфи про Януса, Юпітера, Юнону, Міневу, Марса.
4. Міфи про Ромула, Рема, викрадення сабіянок.
5. Міфи про богиню Весту та весталок.
6. Міфи про Енея.
7. Святкування давніх римлян (Сатурналії, Флоралії та інші).
8. Поховальна обрядовість давніх римлян.

Тема 13. Давньоіранський фольклор та міфологія. Вивчення арабських казок в ЗЗСО

1. Становлення та специфіка давньоіранської міфології.
2. Міфи іранців про створення світу (протистояння Ахурамазди та Анхра-Майнью) та перших людей.
3. Уявлення іранців про три віки життя людства, трьох Спасителів та гріхопадіння людей.
4. Божества давньоіранського пантеону.
5. «Авеста»: структура та зміст.
6. Арабські казки (збірка «Краса у розумі: арабські казки у записах Агатангела Кримського»), специфіка сюжетів та поетика.

Тема 14. Фольклор та міфологія народів Африки, Австралії та Океанії

1. Світоглядні системи народів Африки. Тотемізм, анімізм, ритуальні маски, ритуальні танці.
2. Уявлення африканських народів про богів та демонів.
3. Космогонічні міфи африканських племен.
4. Антропогенічні міфи африканських племен.
5. Міфи про втрату людсьми безсмертя.
6. Міфи та легенди африканських племен.
7. Казки та легенди народів Австралії та Океанії.
8. Образи тварин, духів та богів у фольклорі народів Австралії.
9. Космогонічні та антропогенічні міфи племен Австралії та Океанії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	П	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2-й семестр				3-й семестр				
МОДУЛЬ 1. Фольклор та міфологія народів Азії та Америки								
Тема 1. Фольклор та міфологія Стародавньої Індії. Вивчення індійських міфів, легенд та казок в ЗЗСО.	8	2	2	4	7	1		6
Тема 2. Шумеро-аккадський фольклор та міфологія	8	2	2	4	7	1		6
Тема 3. Фольклор та міфологія Стародавнього Єгипту. Вивчення єгипетських міфів та казок в ЗЗСО.	7	2	2	3	7	1		6
Тема 4. Фольклор та міфологія Китаю.	7	2	2	3	7	1		6
Тема 5. Фольклор та міфологія Японії.	8	2	2	4	7	1		6
Тема 6. Фольклор та міфологія народів Центральної та Південної Америки.	7	2	1	4	8	1		7
Тема 7. Фольклор та міфологія народів Північної Америки.	7	2	1	4	8	1		7
Разом за модулем 1	52	14	12	26	51	7		44
МОДУЛЬ 2. Фольклор та міфологія народів Європи та Африки								
Тема 8. Фольклор та міфологія скандинавів. Вивчення скандинавських міфів та легенд в ЗЗСО.	7	2	1	4	7	1		6
Тема 9. Фольклор Німеччини	7	2	1	4	7	1		6
Тема 10. Фольклор та міфологія кельтів та англійців. Вивчення англійських легенд в ЗЗСО.	7	2	2	3	8	1		7

Тема 11. Фольклор та міфологія Давньої Греції. Вивчення міфів Давньої Греції в ЗЗСО.	8	2	2	4	8	1	7
Тема 12. Фольклор та міфологія народів Римської імперії	8	2	2	4	8	1	7
Тема 13. Давньоіранський фольклор та міфологія. Вивчення арабських казок в ЗЗСО.	8	2	2	4	8	1	7
Тема 14. Фольклор та міфологія народів Африки та Океанії	8	2	2	4	8	1	7
Разом за модулем 2	53	14	12	27	54	7	47
Усього годин	105	28	24	53	105	14	91

6.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фольклор та міфологія стародавньої Індії	2
2	Шумеро-аккадський фольклор	2
3	Фольклор та міфологія Стародавнього Єгипту	2
4	Фольклор та міфологія стародавнього Китаю	2
5	Фольклор та міфологія Японії	2
6	Фольклор та міфологія народів Центральної та Південної Америки	1
7	Фольклор та міфологія народів Північної Америки	1
8	Фольклор та міфологія германців та скандинавів	1
9	Фольклор Німеччини	1
10	Фольклор та міфологія кельтів та англійців	2
11	Фольклор та міфологія Давньої Греції	2
12	Фольклор та міфологія народів Римської імперії	2
13	Давньоіранський фольклор та міфологія. Вивчення арабських казок в ЗЗСО.	1
14	Фольклор та міфологія народів Африки та Океанії	1
	Разом	24

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота студентів передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, конспектування наукової й навчальної літератури, опрацювання фольклорних текстів. Ефективність самостійної роботи студента викладач виявляє під час перевірки конспектів, презентацій та відображає в загальній оцінці за тему і модуль.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна
1.	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія Стародавньої Індії», законспектувати сюжети індійських міфів, казок та	4	6
2.	Розробити план-конспект уроку на тему: «Шумеро-аккадський фольклор та міфологія, законспектувати сюжети міфів, казок та легенд».	4	6
3.	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія Стародавнього Єгипту, законспектувати сюжети міфів, казок та легенд».	3	6
4.	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія Китаю, законспектувати сюжети казок та легенд».	3	6
5.	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія Японії, законспектувати сюжети казок, прислів'їв та легенд».	4	6
6.	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія народів Центральної та Південної Америки, законспектувати сюжети міфів, казок та легенд».	4	7
7.	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія народів Північної Америки, законспектувати сюжети міфів, казок та	4	7
8.	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія скандинавів, законспектувати сюжети скандинавських міфів,	4	6
9.	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор Німеччини, законспектувати сюжети казок та легенд».	4	6
10.	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія кельтів та англійців, законспектувати сюжети казок та легенд».	3	7

11	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія Давньої Греції, законспектувати сюжети грецьких міфів та	4	7
12	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія народів Римської імперії, законспектувати сюжети міфів та легенд».	4	7
13	Розробити план-конспект уроку на тему: «Давньоіранський фольклор та міфологія, законспектувати сюжети арабських казок».	4	7
14	Розробити план-конспект уроку на тему: «Фольклор та міфологія народів Африки та Океанії, законспектувати сюжети міфів та казок».	4	7
	Разом	53	91

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання призначені для відпрацювання пропущених занять через хворобу здобувача або іншу поважну причину, а також мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти здобувають у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці, формування сталих навичок дослідницької роботи як невід'ємної фахової риси фахівця-філолога.

1. Виконання завдань за матеріалами методичних розробок.
2. Опрацювання наукових праць про специфіку міфів.
3. Написання рефератів / створення презентацій (відповідно до тем, передбачених програмою).

Вимоги до виконання й оформлення індивідуального завдання:

1. Обсяг виконаного завдання – 4-5 сторінок друкованого тексту / 25-30 слайдів презентації;
2. Структура кожного виду робіт (зміст, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо є); список використаної літератури).

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби: офісні додатки, електронне навчання в середовищі Moodle, сайт електронного навчання УжНУ (<https://moodle.uzhnu.edu.ua/>), Google Meet.

Обладнання: персональний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивна дошка.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Методичне забезпечення

1. Тиховська О. Магія та міфологія в українському фольклорі Закарпаття: етнопсихологічний аспект. Монографія. Ужгород: Рік-У, 2021. 512 с.
2. Тиховська О. Замовляння та магічні ритуали як специфічні способи вираження лінгвального та екстралінгвального аспектів комунікації / Лінгвальний та

- екстралінгвальний аспекти комунікації в мультикультурному середовищі Закарпаття: *монографія*. Ужгород: РІК-У, 2021. С. 281-323.
3. Тиховська О. Навчально-методичний посібник «Фольклор світу» (матеріали лекцій). Ужгород, 2023. 82 с.
  4. Тиховська О. Навчально-методичний посібник «Основні питання курсу «Фольклор світу»». Ужгород, 2023. 30 с.

Базова література

5. Білецький А. Міфи Далекого Сходу. Київ: «Основи», 2004. 218 с.
6. Бондарук О. Міфи народів світу. Посібник з літератури народів світу для середньої школи. Львів: Просвіта, 1997. 327 с.
7. Босьє С. Міфи та легенди народів світу [пер. з фр.]. Київ: Махаон-Україна, 2012. 128 с.
8. Гейман Ніл. Скандинавська міфологія [пер. з англ.]. Київ: Видавнича група КМ-БУКС, 2017. 256 с.
9. Голоси Стародавньої Індії / Антологія давньоіндійської літератури. Упорядкування, переклад із санскриту і примітки Павла Ріттера. Київ: Дніпро, 1982. 351 с.
10. Грімм Вільгельм, Якоб. Казки для дітей та родини. / пер. з нім. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. 816 с.
11. Давні легенди німецьких земель / Переказ Т. Горбаченко, Л. Олексієнко. Київ: «Країна Мрій», 2005. 96 с.
12. Джукурпа: Старовинні австралійські казки та легенди / пер. з англ. О.Ткачова. Київ: Веселка, 1983. 24 с.
13. Дюркгайм Еміль. Первісні форми релігійного життя. Тотемна система в Австралії. Київ: Юніверс, 2002. 424 с.
14. Естес Клариса Пінкола. Жінки, що біжать з вовками. Архетип Дикої жінки у міфах та легендах. / пер. з англ. Н. Валевської. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 528 с.
15. Єгипетські казки і казка про двох братів / Пер. І. Франка // *Франко* I. Додаткові томи до збір. творів у 50 т. Київ: Наукова думка, 2008. Т. 51. Прозові переклади. 1876–1912. С. 5–31.
16. Єрмановська Г. Міфологія. Харків: Фоліо, 2015. 319 с.
17. Зарубіжна література: Матеріали до вивчення літератур зарубіжного Сходу: Хрестоматія / Упоряд. Л.В. Грицик. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006. 689 с.
18. Зарудний Є. О. Усі міфи. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2007. 352 с.
19. Калашник Л. С. Давньокитайська міфологія як засіб родинного виховання. Запоріжжя: Поліграф, 2004. 259 с.
20. Китайські народні казки /Упоряд., вступне слово та переказ з китайської І.К. Чирка. Київ; Веселка, 1991. 159 с.

21. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2002. 590 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-6098.html>.
22. Кун М.А. Легенди та міфи стародавньої Греції. Переклад О.М. Івченко. Київ: Мистецтво, 1996. 472 с. URL: https://www.ereading.club/bookreader.php/1001527/Kun_Legendi_ta_mifi_starodavnoi_Grecii.html
23. Лисюк Н.А. Міфологічний хронотоп: матеріали до курсів Міфологія, Міфологія словянська і світова. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Український фітосоціологічний центр, 2006. 198 с.
24. Міфи Давньої Індії: для ст. шк. віку. / Упоряд., переказ із гінді, післямова С. Наливайка. Київ: Веселка, 1992. 199 с.
25. Міфи народів світу : посібник з літератури народів світу для середньої школи / автор-упорядник О. Бондарук; худож. Т. Москаль і М. Москаль. Львів, 1997. 328 с.
26. Міфологія / Дорохіна Л.М., Макаревич В.М., Широніна О.В. та ін. 3-тє вид., без змін. Київ: ТОВ «Перо», 2010. 96 с.
27. Очі дракона. Казки народів Сходу (японські, китайські, корейські, монгольські та в'єтнамські). Харків: «Фактор», 2024. 416 с.
28. На ріках вавілонських. З найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини / Упорядник М. Н. Москаленко. Київ: Дніпро, 1991. 398 с.
29. Панчатантра (П'ять кошиків житейської мудрості). Шукасапті (Сімдесят оповідок папуги). Київ: Дніпро, 1988. 383 с.
30. Про міфи та легенди. Ілюстрована енциклопедія для дітей / Укладач Клімов А.А. Харків: Видавництво «Ранок», 2012. 128 с.
31. Руввас та сорок розбійників: арабські казки у записах Агатангела Кримського. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан», 2013. 200 с.
32. Сіро Алегрія. Анаконда і воїн. Казки та легенди індіанців Південної Америки / пер. з іспанської Г. Козаченко. Київ: «Веселка», 1993. 59 с.
33. Тиховська О. Психологічне підґрунтя уявлень про душу у світогляді різних народів. *Матеріали науково-практичної конференції «Становлення майбутнього вчителя-філолога у процесі вивчення регіонального фольклору»*. Умань, 2016. С. 108–114.
34. Тиховська О. Етнопсихологічне підґрунтя космогонічних міфів про створення світу з яйця. *Щорічний науковий збірник Сьомої міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції з україністики «Діалог мов – діалог культур. Україна і світ»*. Серія: Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики. Випуск 2016. Мюнхен: Verlag readbox unipress Open Publishing LMU, 2017. С. 796–804.
35. Турунен А. Ознаки добра і зла. Забобони: Історія забобонних звичаїв; пер. з фінськ. І. Малевич. Львів: Видавництво Анетти Антоненко; Київ: Ніка-Центр, 2020. 192 с.
36. Філіп Н. Міфологія. Енциклопедія / пер. з англійської О.І. Зуй. Київ: «Перо», 2006. 160с.

37. Чумарна М. Буття і небуття. Таємниці творення світу: 50 міфів народів світу. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 176 с.
38. Японська література: Хрестоматія. Том I (VII-XIII ст.). Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 562 с.
39. Японські народні казки. У трьох томах. Том 1. Кендзо-звितяжець. / Переклад Є. Литвиненко. Київ: Задруга, 2006. 128 с.

Допоміжна література

40. Букрієнко А. Казка як різновид архетипної історії: європейська та японська традиції. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та література*. 2013. №1 (19). С. 47–50.
41. Гала М. Виховання морально-ціннісних орієнтацій школярів засобами німецької казки. *Науковий вісник Ужгородського університету : Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. Ужгород: Говерла, 2008. Вип. 15. С. 40–42.
42. Греймас А.Ю. Про богів та людей. / пер. з лит. В. Просцевічуса. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 464 с.
43. Еліаде М. Священне і мирське. Міфи, сновидіння і містерії. Мефістофель і андрогін. Окультизм, ворожбитство та культурні уподобання (пер. Г. Кьорян, В. Сахна). Київ: Основи, 2001. 592 с.
44. Казачінер О. С. Казки та казкові історії як інструмент виховання та розвитку дітей / О. С. Казачінер, Ю. Д. Бойчук. *Наукові перспективи*. 2022. Вип. № 1(19). С. 489–497.
45. Леся Українка. Передмова до перекладів пісень Давнього Єгипту. Ліричні пісні Давнього Єгипту [пер. Лесі Українки]. *Зарубіжна література: Матеріали до вивчення літератур зарубіжного Сходу: Хрестоматія*. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006. С. 15-21.
46. Лозко Г. Боги і народи. Етносоціальний вимір: курс релігієзнавства. Тернопіль: Мандрівець, 2015. 624 с.
47. Логвиненко, І. А. Жінка у Стародавньому Єгипті: визначення правового статусу та особливості шлюбно-сімейних відносин / І.А. Логвиненко, Є.С. Логвиненко. *Право і безпека*. 2023. № 2 (89). С. 87-97.
48. Логвиненко І.А., Логвиненко Є.С. Статус жінки на Стародавньому Сході: особливості шлюбно-сімейних відносин у Месопотамії. *Право і безпека*. 2022. № 2 (85). С. 91–106.
49. Мойсей А. Магія і мантика у народному календарі східнороманського населення Буковини. Чернівці: ТОВ «Друк Арт», 2008. 320 с.
50. Наумовська Н. Міфологізм японської народної казкової прози легендарного типу. *Літературознавчі студії*. 2013. №37 (2) С. 98–107.
51. Наумовська О. Аїд. *Велика українська енциклопедія. Словник*. / кер. авт. колективу д-р іст. наук, проф. Киридон А.М./ А - Акц. Київ: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2016. 592 с.
52. Наумовська О. Антична міфологія. *Велика українська енциклопедія*. URL: <https://vue.gov.ua/> Антична міфологія.

53. Наумовська О. Божества нижнього світу в слов'янській та тюркській міфологіях (компаративний аспект). *Література. Фольклор. Проблеми поетики*. 2012. Вип.37. Ч. I. С. 217-220.
54. Наумовська О. Мотиви блаженного чи пекельного царства мертвих у міфологічних системах різних народів світу. *Літературознавчі студії*. 2013. Вип. 37. Частина 2. С. 89-98.
55. Ребрик, О. Перські народні казки у контексті українських фольклористичних досліджень. *Народознавчі зошити*, 2013. Вип. 5. С. 819-826.
56. Садова І. Казкотерапія – сучасний метод роботи з дітьми, які мають особливі потреби. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 11. С. 293-298.
57. Солодухов, В. Л. Значення казки в процесі навчання і виховання молодших школярів. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Психологія* 2015. Вип. 51 С. 200-210.
58. Тиховська О. Космогонічні міфи у світлі психоаналізу. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Ужгород, 2016. Випуск 34. С.112–116.
59. Тиховська О. Психологічне підґрунтя народних уявлень про писанки у світлі світової міфології. *Вісник МДУ. Серія: Філософія, культурологія, соціологія*. Маріуполь, 2018. Вип.16. С. 75–83.
60. Українська міфологія та культурна спадщина: міфологічні уявлення, вірування, обряди, легенди та їхні відлуння у фольклорі і пізніших звичаях українців, братів-слов'ян та інших народів / О. А. Кононенко. Харків: Фоліо, 2011. 713 с.
61. Франко І. Вавилонські мотиви і гімни. *Зарубіжна література: Матеріали до вивчення літератур зарубіжного Сходу: Хрестоматія*. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006. С. 40–55.
62. Худоба Г. Антагоністи в українських та англійських казках. Компаративний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 62. Том 2.
63. Цебрій І. Проблема життя і смерті в моральному вихованні майбутніх правителів стародавнього Єгипту. *Педагогічні науки*. 2015. Вип. 63. С.125-132.
64. Штіль С. Казкотерапія на заняттях із дітьми з особливими потребами: дошкільний вік. *Дефектолог*. 2009. № Квіт. (№ 4). С. 24-39.
65. Романчук С., Гриненко І. Казка як код іншомовної соціокультурної картини світу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019 № 43 том 4. С. 99–102.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Лабораторія фольклористичних досліджень <http://labs.lnu.edu.ua/folklore-studies/>
2. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Сайт Львівської ННБУ ім. В. Стефаніка: <https://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/elektronni-resursy1/>
4. <https://derevo-kazok.org/>
5. https://xn--80aaukc.xn--j1amh/cgi-bin/search_m.pl?tag=%D1%D8%C0&sort=id